

Foto: Sofie Torlei Olsen, NIF

NORGES
IDRETTSFORBUND

RAPPORT FRA NIFs ETISKE RÅD

til Idrettstinget 2. juni 2023

www.idrettsforbundet.no

Vår visjon er Idrettsglede for alle.

Vårt formål er at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett etter egne ønsker og behov, uten å bli utsatt for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling.

Våre aktivitetsverdier er Idrettsglede, fellesskap, helse og ærlighet.
Våre organisasjonsverdier er frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd.

Våre grunnleggende veivalg er leken, ambisiøs, ærlig og inkluderende.

Formål og mandat for NIFs etiske råd

Vedtatt på Idrettstinget 2021

1. Formål for NIFs etiske råd

NIFs etiske råd skal være et uavhengig organ med det formål å forvalte NIFs etiske leveregler og komme med rådgivende uttalelser i konkrete etiske problemstillinger og dilemmaer som organisasjonsledd ønsker belyst.

Etisk råd skal fungere som idrettens etiske kompass og bidra til en god og lik etisk praksis på tvers av organisasjonen. Etisk råd skal gjennom sitt arbeid styrke bevisstheten, kunnskapen og ferdighetene til organisasjonens medlemmer i deres daglige arbeid i tråd med idrettens visjon, formål og verdier og ved håndtering av etiske dilemmaer.

2. Mandat

Etisk råd kan ikke instrueres og er uavhengig i sitt virke. Rådet velges av og rapporterer til Idrettstinget. Etisk råd har to hovedoppgaver:

1. Gi rådgivende uttalelser på konkrete forespørsler om etiske problemstillinger til det organet som har spurt om råd.
2. Gi en oppsummering på hvert Idrettsting av rådets arbeid i tingperioden, og gi anbefalinger til organisasjonens etiske arbeid for neste tingperiode.

Etisk råd vil kunne gi råd og oppfordringer, men kan ikke fatte bindende beslutninger. Ansvar for beslutninger om etikk og etiske spørsmål tilfaller ting/årsmøter, styre og administrasjon. Rådets oppgave er å belyse etiske problemstillinger relatert til idrettens aktivitet og organisasjon.

ETHOS OG ORGANISASJONER

- Institusjoners vaner og moralske karakter
- Idrettens ethos er vår moralsk karakter basert på våre beslutninger og handlinger over tid (sedvane)

ETISK DILEMMA

- Konflikt mellom ulike verdier og normer
- Usikkerhet om hva som er riktig å gjøre
- Det er nødvendig å prioritere mellom ulike hensyn

Innledning

ved leder av etisk råd Robert Mood

Først, kjære idrettsting – tusen takk for muligheten til å jobbe med etiske problemstillinger innen idretten, og takk til generalsekretæren for all praktisk støtte.

I vårt arbeid har etisk råd lagt til grunn at etiske valg handler om anvendelse av grunnleggende verdier i valget mellom ulike handlinger i idrettshverdagen. Knappt noen problemstilling har bare ett svar, så diskusjonene har dreid seg om ulike innfallsvinkler og mulig vekting av hensyn. En viktig utfordring, som idrettstinget i år skal ta stilling til, er at idretten finner felles grunnverdier som vi kan ta utgangspunkt i.

Barne-, bredde- og toppidretten er et samfunnsområde med mange og krevende etiske dilemmaer. Idrettsglede for alle og rettferdighet tolkes forskjellig avhengig av ståsted, perspektiv, preferanser og individuelle erfaringer. Det som er like muligheter for en person, kan oppleves som urettferdig for en annen. Foreldretrenere legger ned et imponerende antall timer frivillig innsats med tusener mestringsglade barn som belønning, mange unge talenter ofrer utdanning og setter et normalt ungdomsliv til side for å bli best, mens noen få topputøvere og trenere oppnår internasjonal suksess og høye inntekter. Alle kan ikke bli den beste, men alle kan oppleve idrettsglede. For å håndtere etiske utfordringer for eksempel knyttet til konkurranse og inkludering trenger idretten åpne og engasjerende diskusjoner om etiske problemstillinger. Dette er viktig i alle deler av idretten og på alle nivåer, og må være et viktig mål i seg selv.

I det etterfølgende gir vi en kort oppsummering av arbeidet siden Idrettstinget i 2021 og byr på noen refleksjoner, før vi også peker fremover for arbeidet i neste tingperiode.

Medlemmer i etisk råd

Leder: Robert Mood	Nestleder: Lena Schrøder
Medlem: Inger Marie Lid	Medlem: Gudmund Skjeldal
Medlem: Nosizwe Lise Baqwa	Medlem: Therese Marie Ignacio Bjønnaas
Medlem: Finn Badou Jor	Medlem: Casper Width
Medlem: Heidi Ysen	

“

En viktig utfordring, som idrettstinget i år skal ta stilling til, er at idretten finner felles grunnverdier som vi kan ta utgangspunkt i.

Oppsummering av Etisk råd sitt arbeid i tingperioden 2021-2023

Instruksen vedtatt på Idrettstinget i 2021 gir etisk råd i oppgave å rapportere tilbake til hvert Idrettsting om deres arbeid. Rådet skal i sin rapport gi en oversikt over hvilke forespørsler medlemmene har behandlet og annet arbeid rådet har foretatt seg gjennom tingperioden.

Etisk råd sitt arbeid har i tingperioden fra mai 2021 til mai 2023 gjennomført aktiviteter på tre områder. Det første er etablering av etisk råd og rammer for rådets arbeid, det andre er forespørsler om å utrede etiske spørsmål fra organisasjonen, og det tredje området er representasjon, seminarer og etisk refleksjon på tema i rådets regi.

Etablering av etisk råd sommer og høst 2021

Det ble i mai 2021 vedtatt av Idrettstinget at det skulle opprettes et etisk råd for norsk idrett. Mandat og instruks ble vedtatt, og leder for det nyopprettede rådet ble valgt. Rådets øvrige medlemmer ble valgt på det ekstraordinære Idrettstinget i oktober 2021.

Høsten 2021 besto av å planlegge rådets oppstart og et første møte for rådets medlemmer. Rådets leder, Robert Mood, deltok også på ledersamlingene i regi av NIF i juni og desember 2021 for å introdusere etisk råd og deres mandat for alle valgte og administrative ledere i NIF og særforbund. Første offisielle møte for etisk råd ble arrangert 6. og 7. januar 2022.

Ønsker du å lese mer om bakgrunnen for opprettelse av et etisk råd og om rådets arbeid – gå til våre nettsider idrettsforbundet.no/etikk [eller les rapporten om etisk og trygg idrett her](#)

Henvendelser og uttalelser i tingperioden

Etisk råd har siden oppstart 2022 fram til idrettstinget i 2023 hatt 7 møter og behandlet i alt seks henvendelser. Henvendelsene har i hovedsak kommet inn fra idrettsstyret i NIF, og etisk råd har levert tre refleksjonsnotateter for å belyse etiske perspektiver som del av idrettsstyrets behandling av tre saker. Disse ligger åpent ute for dem som ønsker å lese på idrettsforbundet.no/etikk:

Måned	Tema
Mars 2022	Refleksjonsnotat – Etske perspektiver i utredning av strømming og filming i barne- og ungdomsidretten
Juni 2022	Refleksjonsnotat – Retningslinjer – vurdering og innspill – Strømming og filming i barne- og ungdomsidretten
November 2022	Refleksjonsnotat – Etske perspektiver – Transpersoners deltagelse i konkurranseidrett

Seminarer, representasjon og diskusjoner av aktuelle etske tema

Etisk råd og administrasjonen i NIF har i perioden arrangert seminar for å løfte etikk som tema og invitere særforbund eller andre i organisasjonen til å bruke NIFs etske råd.

1. Seminar «Etikk i idretten» i samarbeid med Idrettsmedisinsk etikkutvalg og Humanetisk forbund på Litteraturhuset i Oslo i januar 2022. Arrangementet ble også strømmet.
2. Frokostmøte «Anvendt etikk i idretten» og lansering av sportsånden på Ullevål stadion april 2023. Arrangementet ble også strømmet.
3. Representasjon av leder Robert Mood på NIFs ledersamling i juni 2021 og desember 2021, og november 2022.

Etisk råd har i idrettstingperioden valgt å ta opp flere etske tema til diskusjon og refleksjon internt, i tillegg til å se på etisk refleksjon som metode og i praksis. Tema som har vært oppe er:

Tema	Dato	Tittel og innleder
Etikk	8. januar 2022 1. april 2022	Etikk og etske valg – ved Jon Reichelt Metode for etisk refleksjon med Knock- out i idretten som case – ved Reidun Førde, leder av Idrettsmedisinsk etikkutvalg
Transpersoner	1. april 2022 9. september 2022	Transpersoner og deltagelse i idrett. Innledning ved Casper Width, medlem i etisk råd, og Håvard Øvregård, seniorrådgiver i NIF Transpersoners deltagelse i konkurranseidrett og IOC sitt rammeverk. Innledning ved Reidun Førde, leder av Idrettsmedisinsk etikkutvalg og Håvard Øvregård, seniorrådgiver i NIF
Kjønn og like muligheter	18. juni 2022 14. januar 2023 24. mars 2023	Like muligheter for deltagelse i idretten. Innledning ved Robert Mood Kjønnbalanse og like muligheter for deltagelse i norsk idrett. Presentasjon fra Kari Vanebo, seniorrådgiver i NIF, og sekretariatet Spilletts gang! Kjønn og makt i norsk idrett v/Hanne Sogn (forsker ved NIH, disputerte i 2023)
Hodeskader	24. mars 2023	Hodeskader i idretten. Innledning ved Reidun Førde, leder av Idrettsmedisinsk etikkutvalg.

Etikk og idretten – Etisk råd og etiske dilemma

Etikk handler om det gode liv i verden. Målet for etikken er hensynet til mennesker som enkeltindivid og som medlem av organisasjoner og samfunn. Etikk fordrer åpenhet og samtale. Det er ikke gitt at en etisk problemstilling har et enkelt svar med to streker under.

Etisk råd arbeider med utgangspunkt i anvendt etikk, det vil si at rådet reflekterer etisk over aktuelle tema og problemstillinger som er viktige for idretten. Slike problemstillinger kan handle om hva som er rettferdig, hvordan ulike verdier skal vektles og hvordan forholde seg til målkonflikter som for eksempel forholdet mellom konkurranse og inkludering.

I en etisk refleksjon gjennomtenkes konkrete tema, som i lys av etiske teorier og prinsipper, holdes opp mot idrettens verdier. Sentrale etiske prinsipper er å unngå skade, ha en intensjon om det gode når en handler, samt å fremme det gode liv for individ, fellesskap og samfunn. Også hensynet til bærekraft og klima har betydning i en etisk refleksjon.

Etikken er både prinsipiell og kontekstuell. Etiske dilemma oppstår i konkrete situasjoner. Nettopp den konkrete situasjonen og de ulike personer og grupper som er involvert er viktig å anerkjenne i en etisk refleksjon. Når interesser står mot hverandre og verdier peker i ulik retning er det viktig å ha mulighet til å legge avstand til situasjonen og se hvem som er involvert, hvilke verdier som står på spill og hvilke etiske prinsipper som kan bidra til å forstå og opplyse situasjonen. Eksempel på konkrete etiske problemstillinger er strømming av barne- og ungdomsidrett og ulikheter mellom kjønn med tanke på tilgang til ressurser.

Ivaretagelse av dem som er engasjert i idrett på utøversiden i bredde- og toppidrett er sentralt i etikkarbeidet. Omsorg for andre, for fellesskapet og for seg selv er en helt grunnleggende del av etikken. Etiske dilemma er nettopp dilemma fordi det kanskje ikke er mulig å ta hensyn til alle på en like god måte. Omsorg er viktig i og for idretten fordi utøvere og trenere også må stille store krav både til seg selv og apparatet rundt for å vinne, og hensynet til mennesker står på spill. Idrettens element av konkurranse kan føre til at hensynet til den enkelte utøvers helse ikke tas tilstrekkelig hensyn til, også dette handler om omsorg, både fra klubb og treneres side og om å lære egenomsorg som en del av det å være aktiv.

I en gjennomtenkning av etikken brukes etisk teori og etiske prinsipper i møte med konkrete etiske utfordringer og dilemma. Ofte er det slik at etiske utfordringer ikke løses en gang for alle, men er dilemma vi forholder oss til over tid. Et eksempel på en slik etisk utfordring er gutter og jenters, kvinners og menns ulike tilgang til ressurser i idretten. Et annet eksempel er lederes respekt for hverandre og organisasjonens verdier i kamp om posisjoner og ressurser.

“

Etikk fordrer åpenhet og samtale.
Det er ikke gitt at en etisk problemstilling
har et enkelt svar med to streker under.

Foto: Janosch Diggelmann / Unsplash

Etiske prinsipper som er viktig for NIFs arbeid, og som er viktig for etisk råd er rettferdighet, likebehandling og idrettsglede.

I rådets diskusjoner er det et mål å belyse en sak og et tema så godt som mulig og avgrense mot det juridiske. De etiske prinsippene som er viktig for den enkelte sak drøftes i sammenheng med saken. For NIF og særforbundene er aktiv bevisstgjøring om etiske problemstillinger og tilhørende verdier blant ledere, og i besluttsende organer, viktige bidrag. Rådets mål er å bidra til å styrke etikkarbeidet i NIF. En måte å gjøre dette på, er å vise hvordan en kan avdekke og gjenkjenne etiske dilemma og håndtere disse på en god måte, på lokalt-, krets- og nasjonalt nivå.

Anbefalinger for neste tingperiode

Etisk råd har som del av sitt mandat å gi idrettstinget noen overordnede anbefalinger for arbeidet for å styrke en etisk idrett for kommende idrettstingsperiode. Ut ifra arbeidet i inneværende periode har Etisk råd tre anbefalinger fram mot 2025:

Etikk i idretten

Idretten står regelmessig overfor store etiske problemstillinger, og mange av idrettens beslutninger har viktige etiske perspektiver. Det er viktig både for samfunnet og idretten selv at disse belyses og diskuteres. Etisk råd anbefaler derfor at Norges idrettsforbund og alle særforbund arbeider mer aktivt for å styrke og øke synligheten rundt arbeidet med etikk. Dette vil gi bedre bevissthet rundt praksis, styrke beslutningsgrunnlaget til viktige avgjørelser og vedtak, samt bidra til viktig etisk refleksjon i samfunnet som helhet.

Åpne frokostmøter, seminarer og andre arenaer hvor idretten inviterer til diskusjon, vil gi et bedre beslutningsgrunnlag i konkrete enkeltsaker og kunne gi aktører både i og utenfor idretten større innsikt. Ved å gjøre vurderingene og veivalgene åpne viser vi også bruken av organisasjonens etiske kompass.

Viktige tema i neste tingperiode

Etisk råd anbefaler at det settes fokus på følgende tema, og relaterte etiske problemstillinger, i neste tingperiode:

- Kjønn og seksualitetsmangfold
- Økonomi som barriere for deltakelse
- Profesjonalisering av barne- og ungdomsidretten

Tilgjengelighet av NIFs etisk råd for hele organisasjonen

Etisk råd vil i neste tingperiode bli mer synlige og ønsker i større grad å bli brukt av organisasjonen når etiske problemstillinger blir diskutert og behandlet. Det er mulig for alle organisasjonsledd å løfte saker til etisk råd og man tar kontakt med rådet på epost: etiskrad@idrettsforbundet.no.

Etisk råd ser muligheter for å invitere inn aktuelle organisasjonsledd til kortere møter og inviterer idrettsorganisasjonen generelt til seminarer der vi tar opp viktige temaer for idretten og åpner for dialog.

Glede
Felleskap
Helse
Ærlighet

Frivillighet
Demokrati
Lojalitet
Likeverd

NORGES IDRETTSFORBUND OG OLYMPISKE OG PARALYMPISKE KOMITÉ

Postadresse
Postboks 5000
0840 Oslo

Besøksadresse
Sognsveien 73
0855 Oslo

tlf +47 21 02 90 00
e-post nif-post@idrettsforbundet.no
www.idrettsforbundet.no
org.nr. 947 975 072 mva